

Læreplan i vg1 frisør, blomster, interiør og eksponeringsdesign

Fastsatt som forskrift av Utdanningsdirektoratet 27. februar 2020 etter delegasjon i brev av 13. september 2013 fra Kunnskapsdepartementet med hjemmel i lov 17. juli 1998 nr. 61 om grunnskolen og den vidaregåande opplæringa (opplæringslova) § 3-4 første ledd.

Gjelder fra 01.08.2020

Om faget

Fagenes relevans og sentrale verdier

Vg1 frisør, blomster, interiør og eksponeringsdesign handler om designprosesser, grunnleggende håndverksferdigheter, eksponering og kommunikasjonsformer som skal imøtekomme ønsker og behov hos kundene. Gjennom arbeid med materialer, teknikker og verktøy bidrar programfagene til å utvikle elevenes estetiske sans og håndlag. Videre handler programfagene om å analysere trender i et historisk perspektiv og bruke digitale verktøy for å imøtekomme de behovene kundene har i dagens samfunn og i framtiden.

Alle fag skal bidra til å realisere verdigrunnet for opplæringen. Vg1 frisør, blomster, interiør og eksponeringsdesign skal bidra til å utdanne framtidens yrkesutøvere innen håndverk, design og eksponering. Gjennom skaperglede, kreativitet og kritisk tenkning bidrar programfagene til at elevene utvikler mestring og refleksjon rundt egen praksis, identitet og etiske bevissthet i et likeverdig og inkluderende fellesskap. Vg1 frisør, blomster, interiør og eksponeringsdesign skal bidra til kunnskap om hvordan partene i arbeidslivet samarbeider for å utvikle et bedre arbeidsliv.

Kjerneelementer

Produktutvikling

Kjerneelementet produktutvikling handler om materialkunnskap og analyse og om å ta valg i hele prosessen fra idé til ferdig produkt med utgangspunkt i kundens ønsker og behov. Det handler også om å eksperimentere med komposisjon, farge, form og funksjoner. Videre handler kjerneelementet om en helhetlig forståelse gjennom refleksjon innenfor tjenestene og produktenes tilpasning til kundene og omgivelsene, og kunnskap om moter, trender, stilhistorie og ulike kulturer.

Produksjon og håndverksferdigheter

Kjerneelementet produksjon og håndverksferdigheter handler om å bruke verktøy, maskiner, teknikker og materialer til produksjon av varer og tjenester gjennom arbeid i et verksted. Det handler videre om å bruke farge, formspråk, funksjoner og relevant teknologi til nyskaping og tilpassing av produkter til rom, personer og anledninger. Kjerneelementet handler også om produksjon av varer og tjenester innenfor gjeldende regelverk for helse, miljø og sikkerhet.

Arbeidsliv, kommunikasjon og eksponering

Kjerneelementet arbeidsliv, kommunikasjon og eksponering handler om å bruke ulike kommunikasjonsformer i samarbeid med medelever, kunder og lokalt næringsliv. Det handler om å analysere ønsker og bestillinger fra kunder og å være i dialog med kunden i produksjonsprosessen. Videre handler det om forståelse og respekt for livssituasjoner, behov, kultur og tradisjoner. Kjerneelementet innebærer å bruke aktuell teknologi og visuelle virkemidler for å utvikle, presentere og eksponere produkter og tjenester. Det handler også om økonomi, salg, markedsføring og produksjonsprosesser.

Tverrfaglige temaer

Folkehelse og livsmestring

I vg1 frisør, blomster, interiør og eksponeringsdesign handler det tverrfaglige temaet folkehelse og livsmestring om å utvikle identitet og kritisk refleksjon over arbeidsmetoder i en skapende prosess, både alene og sammen med andre. Videre handler det om å utvikle strategier for å møte og mestre forventninger fra kunder og et arbeidsmiljø med tydelige tidsfrister. Det handler også om refleksjon over hvordan man påvirkes av moter, trender og visuelle uttrykk.

Bærekraftig utvikling

I vg1 frisør, blomster, interiør og eksponeringsdesign handler det tverrfaglige temaet bærekraftig utvikling om å ta etiske og miljøbevisste valg gjennom kunnskap om produkter, materialer, vedlikehold av verktøy og skapende arbeid. Det handler også om å forvalte, utnytte og gjenbruke ressurser i produksjon og å reflektere over hvordan bærekraftige valg kan påvirke samfunnet og naturen.

Grunnleggende ferdigheter

Muntlige ferdigheter

Muntlige ferdigheter i vg1 frisør, blomster, interiør og eksponeringsdesign innebærer å kunne bruke og forstå fagspråk. Videre handler det om å lytte til og kommunisere faglig med kunder, kollegaer og samarbeidspartnere.

Å kunne skrive

Å kunne skrive i vg1 frisør, blomster, interiør og eksponeringsdesign innebærer å kunne kommunisere skriftlig gjennom tekst, bilder, illustrasjoner og arbeidstegninger med kunder og samarbeidspartnere. Det innebærer videre å kunne bruke fagspråk og tilpasse tekster til ulike formål, mottakere og medier og å kunne planlegge, utforme og dokumentere faglig arbeid.

Å kunne lese

Å kunne lese i vg1 frisør, blomster, interiør og eksponeringsdesign innebærer å kunne innhente, reflektere over, tolke, forstå og bruke aktuelle fagressurser. Videre handler det om å kunne lese og forstå bruksanvisninger, arbeids- og sikkerhetsinstrukser, arbeidstegninger og andre yrkesrelevante beskrivelser med tegn og symboler.

Å kunne regne

Å kunne regne i vg1 frisør, blomster, interiør og eksponeringsdesign innebærer å kunne bruke geometriske former, måleenheter, målestokk, tabeller, økonomi og kostnadsoverslag i eget praktisk arbeid.

Digitale ferdigheter

Digitale ferdigheter i vg1 frisør, blomster, interiør og eksponeringsdesign innebærer å kunne velge og bruke digitale ressurser. Videre innebærer det å kunne bruke digitale ressurser til å utvikle, dokumentere, eksponere og eksperimentere med form, farge og komposisjon. Det innebærer også å kunne vurdere informasjon fra digitale kilder kritisk, bruke nettvett og utvikle digital dømmekraft.

Kompetansemål og vurdering

Kompetansemål og vurdering produktutvikling og produksjon

Kompetansemål etter produktutvikling og produksjon

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- planlegge, gjennomføre, dokumentere og vurdere eget arbeid innenfor gitte tidsrammer
- bruke kunnskap om mote, trender, stilhistorie og ulike kulturer i eget arbeid
- beskrive og bruke ulike komposisjonsvirkemidler for å oppnå ønsket uttrykk i eget arbeid
- anvende fargelære i eget arbeid
- innhente og anvende kunnskap om materialer og produkters egenskaper i eget arbeid
- analysere ulike oppdrag og ta estetiske valg i samsvar med kundens ønsker og behov
- utforske og bruke visuelle og digitale verktøy til idéutvikling og presentasjon av eget arbeid

- anvende og velge egnede verktøy, maskiner og teknikker i framstillingen av produkter og tjenester
- utføre enkelt vedlikehold av maskiner, verktøy og utstyr etter gjeldende sikkerhetsbestemmelser
- holde orden i verkstedet og bruke materialer, kjemikalier, teknikker og utstyr i henhold til gjeldende regler for helse, miljø og sikkerhet
- utforske og bruke teknikker og materialer i selvvalgte interesseområder

Underveisvurdering

Underveisvurderingen skal bidra til å fremme læring og til å utvikle kompetanse. Elevene viser og utvikler kompetanse i produktutvikling og produksjon når de bruker kunnskaper, ferdigheter og kritisk tenkning til å løse arbeidsoppgaver i programfaget.

Læreren skal legge til rette for elevmedvirkning og stimulere til lærelyst gjennom varierte arbeidsoppgaver. Læreren kan gi arbeidsoppgaver som dekker flere eller alle programfagene. Læreren og elevene skal være i dialog om elevenes utvikling i produktutvikling og produksjon. Elevene skal få mulighet til å uttrykke hva de opplever at de mestrer, og få mulighet til å reflektere over egen faglig utvikling. Læreren skal gi veiledning om videre læring og tilpasse opplæringen slik at elevene kan bruke veiledningen for å utvikle kompetansen sin i programfaget.

Standpunktvurdering

Standpunkt karakteren skal være uttrykk for den samlede kompetansen eleven har i produktutvikling og produksjon ved avslutningen av opplæringen i programfaget. Læreren skal planlegge og legge til rette for at eleven får vist kompetansen sin i programfaget på varierte måter. Med utgangspunkt i kompetansemålene skal læreren vurdere hvordan eleven viser forståelse, evne til refleksjon og kritisk tenkning, og hvordan eleven mestrer utfordringer og løser oppgaver i ulike sammenhenger. Læreren skal sette karakter i produktutvikling og produksjon basert på kompetansen eleven viser ved å planlegge, gjennomføre, vurdere og dokumentere eget faglig arbeid.

Kompetansemål og vurdering kommunikasjon, kunde og arbeidsliv

Kompetansemål etter kommunikasjon, kunde og arbeidsliv

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- analysere oppdrag og bestillinger fra kunder og bruke opplysningene i arbeidsprosessene
- visualisere egne ideer overfor kunder og samarbeidspartnere
- utvikle og presentere produkter og tjenester

- vurdere og gjøre rede for ressursutnyttelse og kvalitet i produksjon, og reflektere over hvordan bærekraftige valg i eget arbeid kan påvirke samfunnet og naturen
- bruke ulike kommunikasjonsformer i samhandling med kunder og samarbeidspartnere
- beskrive og bruke markedsføring og salgsprosesser i forbindelse med produkter og tjenester
- beregne pris på produkter og tjenester og vurdere lønnsomheten i en bestilling
- anvende strategier for å møte og mestre forventninger fra kunder og andre
- reflektere over ulike livsfaser, behov, kultur og tradisjoner, og bruke dette i kundeveiledning
- vurdere og bruke gjeldende regler for helse, miljø og sikkerhet i eget praktisk arbeid
- beskrive hvilke krav og forventninger som stilles til en profesjonell yrkesutøver, og reflektere over egen praksis
- gjøre rede for og vurdere hvordan partene i arbeidslivet samarbeider for å utvikle et bedre arbeidsliv

Underveisvurdering

Underveisvurderingen skal bidra til å fremme læring og til å utvikle kompetanse. Elevene viser og utvikler kompetanse i kommunikasjon, kunde og arbeidsliv når de bruker kunnskaper, ferdigheter og kritisk tenkning til å løse arbeidsoppgaver i programfaget.

Læreren skal legge til rette for elevmedvirkning og stimulere til lærelyst gjennom varierte arbeidsoppgaver. Læreren kan gi arbeidsoppgaver som dekker flere eller alle programfagene. Læreren og elevene skal være i dialog om elevenes utvikling i kommunikasjon, kunde og arbeidsliv. Elevene skal få mulighet til å uttrykke hva de opplever at de mestrer, og få mulighet til å reflektere over egne faglig utvikling. Læreren skal gi veiledning om videre læring og tilpasse opplæringen slik at elevene kan bruke veiledningen for å utvikle kompetansen sin i programfaget.

Standpunktvurdering

Standpunkt karakteren skal være uttrykk for den samlede kompetansen eleven har i kommunikasjon, kunde og arbeidsliv ved avslutningen av opplæringen i programfaget. Læreren skal planlegge og legge til rette for at eleven får vist kompetansen sin i programfaget på varierte måter. Med utgangspunkt i kompetansemålene skal læreren vurdere hvordan eleven viser forståelse, evne til refleksjon og kritisk tenkning, og hvordan eleven mestrer utfordringer og løser oppgaver i ulike sammenhenger. Læreren skal sette karakter i kommunikasjon, kunde og arbeidsliv basert på kompetansen eleven viser ved å planlegge, gjennomføre, vurdere og dokumentere eget faglig arbeid.

Vurderingsordning

Standpunktvurdering

Produktutvikling og produksjon: Eleven skal ha én standpunkt karakter.

Kommunikasjon, kunde og arbeidsliv: Eleven skal ha én standpunkt karakter.

Eksamen for elever

Produktutvikling og produksjon: Eleven skal ikke opp til eksamen.

Kommunikasjon, kunde og arbeidsliv: Eleven skal ikke opp til eksamen.

Eksamen for privatister

Produktutvikling og produksjon: Privatisten skal opp til én skriftlig eksamen i programfaget. Eksamen blir utarbeidet og sensurert lokalt. Fylkeskommunen avgjør om privatister skal få forberedelsesdel ved lokalt gitt eksamen.

Kommunikasjon, kunde og arbeidsliv: Privatisten skal opp til én skriftlig eksamen i programfaget. Eksamen blir utarbeidet og sensurert lokalt. Fylkeskommunen avgjør om privatister skal få forberedelsesdel ved lokalt gitt eksamen.

Produktutvikling og produksjon og kommunikasjon, kunde og arbeidsliv: Privatisten skal opp til én tverrfaglig praktisk eksamen i disse felles programfagene. Eksamen blir utarbeidet og sensurert lokalt. Fylkeskommunen avgjør om privatister skal få forberedelsesdel ved lokalt gitt eksamen.